వ్యామోహజ్వాల

తనకత్యంత ప్రియమయిన పంచకల్యాణి శరీరం మీది అతి విచిత్రమయిన ఆ హస్తచిహ్నంమీద నిశ్చలదృష్టి ప్రసరింపజేసిన కాశ్మీరాధిపతి కిన్నర మహీపతి మరి తన కన్నులే నమ్మలేకపోయాడు!

అది ఎంత మనోజ్ఞమయిన హస్తముద్రిక! మధుర మద్యరసంలా తళతళలాడుతున్న ఆ ఉత్తమాశ్వం నెమ్మేనిమీద ఆ చేతిగుర్తు అమృత సరస్సులో అప్పుడప్పుడే వికసించిన బంగారు కలవపువ్వులా జాజ్వల్యమానంగా వెలిగిపోతూంది! అంతలోనే అది మాణిక్య మద్యపాత్రిక రూపంలో సాక్షాత్కరించింది!

వసంత ప్రాదుర్భావ సమయంలో సాయంకాలం తన అంతఃపురానికనతిదూరంలో ఉద్యానవాటికలో హంసతూలికాతల్పం వంటి సుఖాసనంమీద ఓరగా ఒరిగిన కిన్నర భూజాని ఇంగితం గమనించిన అంతఃపుర పరిచారిక ఒక పైడిపాత్రలో ద్రాక్షమద్యం మిక్కిలి అడకువతో అందించబోయింది. కాని, ప్రభుదృష్టి అది గమనించినా గమనించనట్లే పంచకల్యాణి శరీరం మీది బంగారు కలవరేకులలోనే చిక్కుపడిపోయింది!

'మద్యసేవలో ప్రభువర్యులు రవంత పరాకు చిత్తగిస్తున్నారేమో! ఆ విషయం జ్ఞప్తికి తీసుకురాకపోతే అదేమి మహాపరాధమో!' అని భయపడి ఆ పరిచారిక ఆ పాత్రిక ఆయన పార్శ్వంలోనే ఉంచి, నెన్నుదుటిమీద దోసిలికట్టి రవంత సమక్షానికి వచ్చి ఎంతో ఒయ్యారంగా ఒదిగి నిలుచున్నది.

పిల్ల తెమ్మెరలో అలవోకగా రాలిన నాలుగయిదు శిరీష పుష్పాలు సాయంకాలం నీరెండలో మెరిసిపోతూ, ఆ పరిచారిక శిరస్సుమీద, పరిసరాలలోను నెమ్మది నెమ్మదిగా తూలుతూ రాలాయి. అంతలోనే ఆ ఉద్యానవనంలో ఒక పెంపుడు నెమలి టపటప రెక్కలాడిస్తూ కెవ్వుమన్నట్టు ఒక పెద్దకేక పెట్టింది. దానితో మహారాజు తిరిగి ఈ లోకంలో పడ్డాడు. ఎంతో భయభక్తులతో పరిచారిక తిరిగి అందించిన మదిరాపాత్ర స్వీకరించాడు.

దానిలో కూడా ఆయనకు ఆ పంచకల్యాణి శరీరం మీద ముద్రిత మయిన చేతి గుర్తే పైడి కలవపువ్వులా ప్రతిఫలిస్తూ సాక్షాత్కరించింది! నిశ్చల దృష్టితో దాని సౌందర్యం ఆకళించుకుంటూ ఆ మద్యరసం అంతా నెమ్మది నెమ్మదిగా ఆరగించాడు.

మరికొన్ని క్షణాలలో కిన్నర మహారాజు ఫాలతలి మీద సన్నని బొమముడి విరిగింది. తానెంతో ఆప్యాయంగా కళ్ళకద్దుకుంటున్న ఆ పంచ కల్యాణిని ఆ విధంగా అరచేతితో గట్టిగా కొట్టి అదిలించడాని కెవ్వరికి గుండెలున్నాయి? అశ్వపరిరక్షకుడయినా దానిమీద కోపగించడానికే గజగజ వణికిపోతున్నాడే! అత డెన్నెన్నో విధాల బతిమాలుకున్నాక గాని అది పసిరి పచ్చిక చివుళ్ళయినా మూచూడదే! ఎవ్వ రా దుర్మదాంధులు! చూడగా చూడగా అది పురుష హస్తముద్రిక అయినట్టు కనబడడం లేదు! మరి ఎవ రా విధంగా దానిని ఆ తీరులో కఠిన ప్రహారంతో అదిలించారు? తన అంతఃపుర రాణు లెవ్వరయినా దానిని ఆ విధంగా అదిలించారా? ఆ పంచకల్యాణికి అంతఃపురం వైపయినా తొంగిచూడవలసిన అవసరం లేదే? ఒకవేళ ఏదయినా కారణంచేత అది అవరోధంవైపు వెళ్ళినా వారి కరతల ముద్రికల కంతటి అతిలోక సౌందర్యం ఎక్కడిది? వారి కామాత్రం అందం కూడానా!

మరి ఆ హస్త ముద్రిక ఎవ్వరిది? మంచుకొలనులో తేలుతున్న బాల సూర్యుని లేతకిరణాలలా మిక్కిలి సున్నితాలయిన ఆ అయిదు వేళ్ళు ఎంత సుతారంగా కొనలుదేరుతున్నాయి!

మహారాజు నెన్నుదుటిమీద బొమవిడి మరింత తీవ్రంగా ముడి వడింది. చుట్టూరా కొంత దూరంలో ఉన్న పరిచారకులు తమ ప్రాణాలరచేత పెట్టుకుని గజగజ వణికిపోతున్నారు! తమ ఏలిక ముఖంలో అంతటి తీవ్ర క్రోధాని కేమి హేతువో తెలియక తికమకపడి ఎంతో ఆత్రంగా ఒకరి ముఖాలొకరు చూసుకుంటున్నారు. మరుక్షణంలోనే కిన్నర మహీపతి పెదవులనుండి మంద్రగభీరమయిన ప్రశ్న వెలువడింది.

"మా పంచకల్యాణిమీద ఆ హస్తముద్రిక ఎలాగ వచ్చింది?"

అంతవరకూ ఆ పరిసరంలో ఉన్న పరిచారికలు, పరిచారకులు ఆ ముద్ర సంగతే గమనించలేదు! ప్రభువు కనుసన్నల కదలికల తీరులు గమ

నించి వా రాయన లోలోపలి అభీష్టాలన్నీ ఆకళించుకుని వెను వెంటనే నెరవేరుస్తూండాలి! అటువంటప్పుడు వారు ఆయన తామై ప్రశ్నించే పర్యంతమూ ఆ విషయమే గుర్తించలేదు! ఏదో ఆ అశ్వంమీది ఆప్యాయత కొద్దీ తమ ఏలిక దానివైపు ఏకాగ్రమనస్కులై తిలకిస్తున్నారని అనుకున్నారు. అకస్మాత్తుగా ఆ చేతి గుర్తు పరిశీలించి వా రెంతయినా చకితులయినారు. అది అక్కడ పడడానికేమి కారణమో ఎంతగా తలలు బద్దలు కొట్టుకున్నా వారెవ్వరికీ ఏమాత్రమూ అంతు చిక్కలేదు.

మరుక్షణంలోనే వారిలో ఒకడు కాలికొద్ది పరుగు పెట్టి ఆ అశ్వపరిపాలకుణ్ణి వెంటబెట్టుకు వచ్చాడు. అతడు వస్తూనే కాశ్మీరాధిపతి పాదాల మ్రోల వట్టి నేలమీద సాగిలపడ్డాడు. గజగజ వణికిపోతూ గద్గద కంఠంతో విన్నవించాడు:

"మహా ప్రభూ! నే నేపాపమూ ఎరగను! ఈ దీనుణ్ణి ఏలినవారు కటాక్షించాలి. అది నావల్ల జరిగిన అపరాధం కానేకాదు."

"మరి?"

ప్రభువు ముఖభంగిమలో రవంత ప్రసన్నత పొరాడింది. ఆ అశ్వపరిపాలకునికి కొంచెం దిటవు చిక్కింది. ఆ చేతిచిన్నె వృత్తాంతం సంగ్రహంగా విస్పష్టంగా, విన్నవించాడు.

ఆనాడు మూడు యామాలు పొద్దు తిరిగిన తరవాత ఆ పంచకల్యాణి అదే ఉద్యానవనంలో యథేచ్ఛగా విహరిస్తూంది. అంతలోనే కొంచెం సమీపంలో పొరాడుతున్న పెంపుడు లేడి దానిని చూసి, బెదిరి తప్పించుకోబోయి తటాలున మునికాళ్ళ కడ్డుపడింది. దానితో పంచకల్యాణి మరింతగా కంగారుపడి, చెంగున ఎగిరి ఉద్యానవనం ప్రాకారం దాటి, మహారాజపథంలో ప్రవేశించింది. అశ్వపరిపాలకు డిది గమనించి హడలెత్తిపోయి ఎంతో ఆత్రంగా దానివెంటపడి పరిగెత్తాడు. అదృష్టవశాత్తూ అది ఆపైన పెద్ద దౌడు తియ్యలేదు! కొంచెందూరం నెమ్మదిగా పరుగుపెట్టి ఒక భవంతి ప్రాంగణంలో ప్రవేశించింది. అక్కడ నీరెండలో ఆరబోసిన యవధాన్యంలో ముట్టెపెట్టి కొంచెంసేపు తన ఆకలి తీర్చుకున్నది.

అశ్వపాలకుడు ఆ భవంతి సింహద్వారంవరకూ దాని వెంటనంటి పరుగుపెట్టాడు. కాని అది ఆ భవనం ప్రాంగణంలో ప్రవేశించిన తరవాత లోపలికి వెళ్ళడానికి అతనికిక కాళ్ళాడలేదు! అది ఎవ్వరో సంపన్నుల

భవంతిలా కనిపించింది. లోపలికి వెళ్ళడం మర్యాద కాదని భయపడి ద్వారంముందే నిలుచుండిపోయాడు.

అలాగలాగ అయిదారు నిమిషాలు గడిచిపోయాయి. అతడి కేమీ పాలుపోలేదు. అంతలోనే మంద్రమంద్రంగా అందెల చిరుమువ్వల సవ్వడి వినిపించింది. ఎవ్వరో ఒక జవ్వని త్వరగా సౌధంమీదినుంచి దిగివచ్చి పంచకల్యాణిని తన అరచేతితో కొంచెం గట్టిగా కొట్టి అదిలించింది. వెంటనే అది ద్వారంవైపు తిరిగివచ్చింది. అశ్వపాలకుడు మరుక్షణంలోనే నెమ్మదిగా దాని మూపు తట్టి బతిమాలుకుని లోబరుచుకుని తిరిగి అశ్వశాలలో ప్రవేశపెట్టాడు. అయితే దాని స్వేచ్ఛావిహారానికి అడ్డంకి కలిగించడాని కిష్టపడక ఆ ఉద్యానవనంలో విడిచిపెట్టాడు. అటుపిమ్మట ప్రభువు సాయంకాలం విహారంకోసం అక్కడికి రావడం జరిగింది.

ఆ వృత్తాంతం వినీవినగానే కిన్నరభూపతి నుదుటి మీది బొమముడి పూర్తిగా అంతరించింది. పెదవులపై వకుళకుసుమంవంటి చిరునవ్వు వికసించింది.

అప్పటికి అశ్వరక్షకుడు తన కిక ప్రాణాపాయం లేదన్న దృఢ నిశ్చయంతో లోలోపల ఉప్పొంగిపోయాడు. మహారాజు కనుసన్న గ్రహించి ఎంతో అడకువతో లేచి నిలబడి, అనుమతి స్వీకరించి వెనకవైపు తిరగకుండానే అలాగే నెమ్మది నెమ్మదిగా అడుగులు వేసుకుంటూ వెనక్కి వెళ్ళి పంచకల్యాణి కనతిదూరంలో నిలుచున్నాడు.

మహారాజు సింహాసనంమీదనుండి లేచి హేలగా అడుగులు వేసుకుంటూ ఆ అశ్వం నిలుచున్న ప్రదేశానికి సాగిపోయాడు. మద్యపాత్రధారిణి కైదండ అందియ్యబోయింది గాని మహీపతి మనోగతం గ్రహించుకుని రవంత దూరంగా తొలగి నిలుచున్నది. మిగిలిన పరిచారికలు, పరిచారకులు అదే ధోరణి అవలంబించారు.

కిన్నరభూపతి పంచకల్యాణి నెమ్మేనిమీద హస్త ముద్రిక నిశితంగా పరిశీలించాడు. అశ్వసంరక్షకుడు తిరిగి అత్యంత భయభక్తులతో ప్రభువు సన్నిధికి పోయి శిరస్సుమీద దోసిలి కట్టి నిలుచున్నాడు.

కిన్నర మహారాజు మరింత ఏకాగ్రతతో ఆ హస్త చిహ్నం పరీక్షించాడు. ఎవరో అతిలోకసుందరి, అలంకరించుకునే సమయంలో, పసుపుపొడి అలదుకొన్న అరచేతితోనే ఆ ఉత్తమాశ్వాన్ని గట్టిగా అదిలించి

ఉండవచ్చునని మొట్టమొదట అనుకున్నాడు. తిరిగి అతి జాగరూకతతో పరిశీలించాడు. ఎక్కడా ఒక్క పసుపుపొడి రేణువు జాడయినా గోచరించలేదు! అది ముమ్మూర్తులా నిశ్చయంగా ఆ రమణీమణి పదారువన్నె పైడి వంటి అరచేతి పూర్తి గుర్తే!

"చందనకా! ఆ భవంతి ఎవరిదో నీ కేమయినా గుర్తున్నదా?"

అశ్వపరిపాలకుని ముఖంమీద ఆర్ద్రదృష్టి ప్రసరింప జేస్తూ ఉట్టిపడుతున్న ఆప్యాయతతో ప్రశ్నించాడు.

"ఎంతమాట, మహాప్రభూ! గుర్తులేకేమి? అది విశాఖభట్టారకుల భవంతి!"

ఆ ప్రత్యుత్తరం వినీవినగానే మహారాజు శరీరం హర్షావేశంతో జలదరించింది! ఆ భట్టారకుని పత్ని చంద్రలేఖ సౌందర్యం సంగతి తానంతకుమునుపే అంతఃపుర పరిచారికల ముఖతః ఆలకించాడు. కాని ఇచ్చకాలు చెప్పాలని వారామె సోయగం అంతగా ఆకాశాని కెత్తివేసి ఉండవచ్చునని అనుకున్నాడు. అయినా వారి నిజాయితీ పరీక్షించడంకోసం ఒకనాడు సాయంకాలం పంచకల్యాణిమీద విశాఖభట్టారకుని గృహంవైపు పోయి ఆ పరిసరాలలో విహరించాడు. మహారాజ సందర్శనార్థం ప్రజలు తండోపతండాలుగా కిన్నర పురవీథులలో బారులుదీర్చి నిలుచున్నారు. అదే సమయంలో మేలిముసుగు వేసుకున్న సాయంసంధ్యాసుందరిలా లలనామణి ఒకతె విశాఖభట్టారకుని ప్రాసాదంమీద ప్రత్యక్షమయింది. అయితే అప్పుడతనికి ఆమె సౌందర్యరేఖల వంపుసొంపు లంత విస్పష్టంగా వ్యక్తం కాలేదు.

ఇప్పుడీ ఉత్తమాశ్వం శరీరం మీద ఆమె హస్తముద్రిక చూసేసరికి అతని సందేహం పూర్తిగా పటాపంచలయింది! పిన్ననాడతడు దాదుల ముఖతః విన్న విచిత్ర గాథలలో అతిలోక లావణ్యవతులయిన రాజతనూజల సోయగాలను గూర్చి ఆలకించాడు. బాగా ప్రాయం వచ్చిన తరవాత ఆ కథలు కొన్ని జ్ఞప్తికి వచ్చినప్పుడు, అంతటి అందం వట్టి పిట్టకథలలోనే తరళించగలదని నిశ్చయించుకున్నాడు. పరిచారికలు కొందరు చంద్రలేఖ సౌందర్యం వేనోళ్ళ వర్ణించినప్పుడు అవి అన్నీ వట్టి కట్టు కథలయి ఉండవచ్చునని కొట్టి పారేశాడు! ఇప్పుడా మేలుజాతి గుర్రం

నెమ్మేనిమీద ముద్దు లొలికే ఆ చేతిచిన్నె తిరిగి రెప్పవాల్చకుండా పరీక్షించి విధాత సుందరీసృష్టిచాతుర్యంలో ఎంతెంతటి విడ్డూరాలయినా పొడకట్టవచ్చునని నిశ్చయించుకున్నాడు.

మహారాజు తిరిగి సింహాసనం మీద సమాసీనుడయినాడు. మద్యపాత్రధారిణి, అవసరం గ్రహించి, తిరిగి మదిర అందించింది. ప్రభువు కనుసన్న గ్రహించి చుట్టూరా ఉన్న పరిచారికా పరిచారకులందరూ అక్కడనుంచి తొలగిపోయారు.

"వారుణీ! నిజంగా చంద్రలేఖ సౌందర్యం అంత గొప్పదా?"

మద్యపాత్రధారిణివైపు నిశ్చలదృష్టి ప్రసరింపజేసి మహారాజు ప్రశ్నించాడు. ఆమె కనురెప్ప లల్లన వంచింది.

"ప్రభువులు స్వయంగా సందర్శించి ఉంటే నన్నీ విధంగా ప్రశ్నించి ఉండరని మనవి. ఇంతకంటె నేనేమని విన్నవించుకోగలను!"

"ఆమె ఎవరి కుమార్తె?"

"నాగ రమణీమణులకే కాక అంతటి అతిలోక సౌందర్యం ఎవ్వరికి ఉంటుంది, మహాప్రభూ? ఆమె తండ్రి నాగకుల మహత్తరులు సుశ్రవసులు!"

"అయితే విశాఖభట్టారకులు పాలవంటి బ్రాహ్మణ వంశంలో జన్మించినా నాగకన్యకనే వివాహం చేసుకున్నారన్నమాట!"

"అవును. ప్రభూ!"

"ఎందుచేత?"

"నా కంతగా ఆ రహస్యాలు తెలియవుగాని రేపటికి తమ కా విషయాలన్నీ ఆమూలాగ్రంగా నివేదించుకుంటాను."

"వట్టి మాటల మూటలేనా?"

కిన్నరభూపతి పెదవులపై చిరునవ్వు అలవోకగా మెరిసింది. వారుణి ప్రభువు ఇంగితం గ్రహించి రవంతసే పాలోచించింది.

"నేనామాత్రం గ్రహించుకోలేనా? అయితే ఆమె ఎంతో శీలవతి అని విన్నాను, మహాప్రభూ!"

మహారాజు నిశ్చలంగా నిమేషకాలం మద్యపాత్రధారిణి వైపు చూశాడు.

"నువ్వు తలుచుకుంటే సాధించలేనిదేమిటి, వారుణీ!"

ఆ పొగడ్తతో ఆమె ఎంతయినా ఉప్పొంగిపోయింది. కనురెప్పలల్లన వంచి చిన్నారి చిరునవ్వు చిలకరించింది.

"ఇది అంతా ఏలినవారికీ పాదదాసిపై గల పరమాదరం మాత్రమే."

అంతేగాని వారుణి ఇదెంత పని అన్నట్టు మాట్లాడలేదు. అంతలోనే కిన్నరపురంలో దేవళాలపై మాణిక్య కలశాల తళతళ క్రమక్రమంగా అంతరించింది. చెట్ల గుబురులలో నక్కిన సంజ చీకటి నెమ్మదిగా ఇవతలికి వచ్చి నలువైపులా వ్యాపించింది. వారుణి కైదండ అందుకుని కిన్నరభూపతి చంద్రలేఖ అందచందాలే తలపోసుకుంటూ నిశ్చల నేత్రాలతో అంతఃపురంవైపు సాగిపోయాడు.

2

అలాగలాగ మరికొన్ని దివసాలు గడిచిపోయాయి. మహారాజు తరుచుగా విశాఖభట్టారకుల భవంతివైపు వాహ్యాళికి వెడుతూండేవాడు. ఒకనాడతనికి సాయంకాలం దీపకాంతిలో చంద్రలేఖ సాక్షాత్కరించింది. అతని చేతనున్న కళ్లెం అలాగే జారిపోయింది! ఆ సమయంలో తాను చిన్నప్పుడు అందగత్తెలయిన రాజకుమార్తెలను గూర్చి విన్న కథలన్నీ వట్టి న్యూనోక్తులు మాత్రమే అని స్ఫురించింది! ఆపైన ఒకనాడతడు చంద్రలేఖ వ్యవహారం ఏమైందని వారుణిని ప్రశ్నించాడు. ఆమె ఇంతకాలం నుంచి ఏమి చెయ్యడానికీ ఉపాయమేమీ తోచక కొంత ఉపేక్ష వహించింది. మహారాజు తిరిగి ఇంకొకసారి ప్రశ్నించిన తరవాత వ్యవహారం శ్రుతిమించి రాగానపడిందని పసికట్టింది. మరి ఆలస్యం పనికిరాదని నిశ్చయించింది. ఆ విషయాన్నిగురించే రాత్రింబగళ్ళూ అదేపనిగా ఆలోచిస్తున్నానని, తగిన మార్గమేదీ గోచరించడం లేదని సమాధానం చెప్పి ఉసూరుమని నిట్టూర్చి, మన్నించవలిసిందని వేడుకున్నది.

ఒకనాటి సంజవేళ పువ్వులమ్మే పుష్పలావిక వేషంతో చంద్రలేఖ భవంతికి వెళ్ళింది. బాగా బెట్టుసరిచేసి సామాన్యంగా అందరు అమ్మే దానికన్న తక్కువ వెలకే మల్లెలు, మొల్లలు, జాజులు, మందారాలు విక్రయించింది. పువ్వులమ్ముతున్నంతసేపూ రెప్పవాల్చక చంద్రలేఖ అపూర్వ సౌందర్యం పరిశీలించి మరి తన కన్నులే నమ్మలేకపోయింది!

ఆమె కర్ణాభరణాలు చెక్కిళ్ళపై దృశ్యాదృశ్యంగా ప్రతిఫలి స్తున్నాయి. నలనల్లని ముంగురులు గోరువెచ్చగా కాగిన పాలవంటి తెల్లని ఫాలతలిపై జీరాడుతూ చిరుగాలికి అటు ఇటు కదలాడుతున్నాయి. నవ యౌవనంతో మిసమిసలాడుతున్న శరీరచ్ఛాయ ఇంద్రనీలంవంటి నీలి చీరలో నుండి తళతళ మెరుస్తున్నది. అరచేతులు పసిడి కలవపూల రేకులలా మెరుస్తున్నాయి!

"ఆహా! ఎంతటి మహనీయ లావణ్యం! నాకే ఇలాగ మైమరుపు కలుగుతూంటే ఇక కిన్నరభూపతి కంతటి ఉన్మాదం కలగడంలో ఆశ్చర్యం ఏమి ఉన్నది!" అని నిర్ఘాంతపోయింది.

ఆనాటినుంచి మరికొన్నాళ్ళవరకూ వారుణి చంద్రలేఖ కెంతో అపురూపమయిన కాశ్మీరదేశం పుష్పాలు కొన్ని తీసుకువచ్చి ఇచ్చేది. అవి సిగలో తురుముకుని ఆమె వారుణి అపూర్వ చాకచక్యం వేనోళ్ళ అభినం దించేది. క్రమక్రమంగా వారిద్దరి మధ్య కొంత సన్నిహితపరిచయం కలి గింది. ఒకనాడు తగిన అదను కనిపెట్టి వారుణి చిక్కని చిరునవ్వు చిందిస్తూ చల్లచల్లగా తన మనోగతం వెల్లడించింది. మొట్టమొదట ఆమె చక్క దనం ప్రశంసించి అది కిన్నరమహీపతి హృదయసాగరాన్నే మందరగిరిలా మథించివేసిందని, మహారాజు ఆమెకోసం వల్లమాలిన విరహవేదనతో అల్ల ల్లాడి పోతున్నారని వెల్లడించింది.

"నిజంగా నేనా?"

చంద్రలేఖ కళ్ళలో విపరీతమయిన ఆశ్చర్యం ప్రతిఫలించింది.

"నిజమేనమ్మా! ఇలాంటి వ్యవహారంలో నేను పరిహాసంచేస్తానా?"

"ఇది నీ కెలాగ తెలిసింది?"

చంద్రలేఖ నెన్నుదుటిపై సన్నని బొమముడి విరిగింది. పెదవిపై చిరునవ్వు తొణికింది.

"అంతఃపుర రాణులకేకాక మహీపతికికూడా పుష్పలావికను నేనే!"

"ఓహో! అలాగా!"

చంద్రలేఖ ఉసూరుమని నిట్టూర్చి నిశ్చల విశాల నేత్రాలతో సుదీ ర్ఘాలోచనలో పడింది. అంతలోనే వారుణి అందుకుంది:

"మీరు దీని కేమీ భయపడనక్కరలేదమ్మా! ముక్కంటికయినా తెలియకుండా మిమ్మల్ని అతిరహస్యంగా నేను మూడు క్షణాలలో మహారాజు శయ్యామందిరంలో చేర్చగలను."

చంద్రలేఖ ఉలిక్కిపడింది. పచ్చి పగడాలవంటి ఆమె పెదవులపై పారిజాతంవంటి చిరునవ్వు మెరిసింది.

"వారుణీ! నేను మగనాలిని! ఆపైన నలుగురిలోనూ తలఎత్తుకు తిరుగుతున్నాను. ఇది ఎవరికయినా తెలిస్తే నేనిక జీవించగలనా?"

వారుణి కొంచెం వెటకారంగా చిన్న నవ్వు నవ్వింది.

"అదేమిటమ్మా! మీరలాగ మాట్లాడతారు! అంతఃపుర పరిచారికను గదా! నా కామాత్రం మెళుకువలు తెలియవా! మీ కంతటి అప్రతిష్ఠ కలిగితే, మహీపతికి మాత్రం తలవంపు కాదా? విశాఖభట్టారకులకు గాని, మీకు గాని, మా ప్రభువులకు గాని మాటవస్తే నేనిక ప్రాణాలతో బతికి బయటపడగలనా?"

"ఏమో, వారుణీ! నా కిదంతా తలుచుకుంటే చాలా ఆందోళనగా ఉంది! మా వారింటికి వచ్చేవేళ అయింది. నీ విక త్వరగా వెళ్ళిపో!"

"అలాగే వెడతానమ్మా! మళ్ళీ వచ్చి దర్శనం చేసుకుంటానుగా! దీని కింత తొందరేమి వచ్చింది! మీరనవసరంగా భయపడకండి! కొంచెం తమాయించుకోండి! అన్నిటికి నేనున్నానుగా! మీకు రవంతయినా మాట రానిస్తానా? అయ్యో! నా కామాత్రం తెలియదా?"

అయితే చంద్రలేఖ దాని కేవిధంగానూ ప్రతిసమాధానం చెప్పలేదు. వారుణి అది అర్ధాంగీకృతిగా అర్థంచేసుకుని పూలజంగిడి చేతబట్టి తొందర తొందరగా అడుగులు వేసుకుంటూ అక్కడనించి వెళ్ళిపోయింది.

చంద్రలేఖ నెమ్మదిగా లేచి తన వెనక ఉన్న తలుపు తెరుచుకుని లోపల ప్రవేశించబోయింది. ఎదురుగా భర్త విశాఖభట్టారకుడు సాక్షాత్కరించాడు!

"మీ రెప్పుడు వచ్చారు? ఎంతసేపయింది వచ్చి?" రవంత ఆశ్చర్యపడి ఎంతో అమాయికంగా అడిగింది.

"చాలాసేపే అయింది!"

ధుమధుమలాడుతూ విసురుగా సమాధానం చెప్పాడు భట్టారకుడు. చంద్రలేఖ ఏకాగ్రదృష్టితో భర్తముఖం పరిశీలించింది.

"అయితే మీరు మా ఇద్దరి మధ్య నడిచిన సంభాషణ అంతా విన్నారన్నమాట!"

"ఆహా! అంతా ఆమూలాగ్రంగా ఆలకించాను. ఎన్నాళ్ళనుంచి నడుస్తూం దీ వ్యవహారం?"

అతని ముఖం కుంకుమరాశిలా జేవురించింది. బొమముడి తీవ్రంగా మెలికలు తిరిగింది. ఇక ఒక్క క్షణమయినా అక్కడ నిలబడలేక తడబడు తున్న అడుగులతో తటాలున శయ్యాగారంలో ప్రవేశించాడు. చంద్రలేఖ వెనువెంటనే భర్త ననుసరించింది. ఎదురుగా వెళ్ళి కలకల నవ్వింది.

"ఎందు కంత క్రోధం? నేనన్న మాటలన్నీ అక్షరాలా నిజమే అని నమ్మారా?"

అతని గుండెమీద శిరస్సు వాల్చి ఎంతో ఆప్యాయత ఉట్టి పడు తున్న స్వరంతో ప్రశ్నించింది.

తటాలున ఆత డామె నొకపక్కకు నెట్టివేశాడు. ఆ తోపుతో ఆమె నేలమీద కూలబడింది. అయినా అధైర్యపడక భర్త పాదాలు రెండూ తన బిగికౌగిలితో బంధించింది. ఆమె వేడి వేడి కన్నీటి బిందువులు భట్టారకుని చరణాలపై పడి ధారకట్టి ప్రవహించాయి. మరి కొంతసేపటి కతని మనస్సు కొంచెం కరిగింది. ఆమె నల్లన లేవనెత్తాడు.

"అయితే ఈ రహస్య రాయబారం ఎన్నాళ్ళనుంచి కొనసాగు తూంది?"

చంద్రలేఖ కప్పటికి రవంత ఊరట కలిగింది.

వారుణి కొన్నాళ్ళనుంచి తమ భవంతికి వచ్చి పువ్వులమ్ముతున్నా ఆమె ఆనాడే ఆ ప్రస్తావన తెచ్చి, మహారాజు తనపై మరులుకొని విపరీత మయిన వ్యామోహంలో పడ్డట్టు వెల్లడించి, రాజభవనానికి అతి రహ స్యంగా తీసుకుపోగలనని భరవసా ఇచ్చి ప్రోత్సహిస్తున్నట్టు చెప్పింది. అయితే మహారాజంతటివారు ఆ విధంగా దురన్యాయానికి ఒడికట్టుతున్న ప్పుడు కాదని వెంటనే తిరస్కరిస్తే కిన్నరపురంలో ఇక తమ ఉనికికే

పెద్ద ముప్పు ఏర్పడగలదని భయపడి, కొంత అర్ధాంగీకారంతో మౌనం వహించినట్టు, తన కంతకన్న వేరే దురుద్దేశ్యం రవంతయినా లేనట్టు చెప్పింది. తనవంటి సాధ్విమీద అనుమానపడడం న్యాయంకాదని డగ్గుత్తికతో మాటిమాటికి ప్రాధేయపడింది. ఆ వ్యవహారం అంతా పూస గుచ్చినట్టు ఏకరువుపెట్టి ఆ పెనుముప్పు ఎలాగయినా తప్పించుకోవాలని అనుకుంటూండగానే భర్త రావడం జరిగిందనికూడా వివరించింది. శీఘ్రమే ఆ ఘోరాపదనుంచి తప్పించుకుని బయటపడే ఉపాయమేదయినా ఆలోచించాలనికూడా తొందరపెట్టింది.

చంద్రలేఖ ఆ విధంగా వివరిస్తున్నప్పుడు భట్టారకుని కిక విశ్వసించక తప్పలేదు. కాని అతని హృదయం లోలోపల వాడివాడి సూదిమొనవంటి చిన్న అనుమానమేదో పట్టుకుని తిరిగి తిరిగి పొడిచి పొడిచి వేధించ సాగింది. అదేసమయంలో అతనికి "విశ్వాసో నైవ కర్తవ్యః స్త్రీషు రాజకులేషు చ" అన్న ఆర్యసూక్తి జ్ఞప్తికి వచ్చింది. స్త్రీలఎడల కాని, రాజులఎడల కాని నమ్మిక ఏమాత్రమూ పనికిరాదని దాని అర్థం. ఆ సూక్తి ఇప్పు డక్షరాలా యథార్థమవుతున్నట్టు స్ఫురిస్తూంది.

కిన్నరమహారాజు ఎంతలో ఎంతగా మారిపోయాడు! ఇంతకు మునుపు కాశ్మీర మహారాజులందరు ఆర్యావర్త ధర్మాలన్నీ తు చ తప్పకుండా అనుసరిస్తూ ప్రజలనందరిని తమ కన్నబిడ్డలలా పరిపాలించారు. ఆ మహనీయుల వంశంలో జన్మించిన అతడు రాజ్యానికి వచ్చిన నాలుగయిదు ఏళ్ళ పర్యంతం అదే అనూచన ధర్మపద్ధతి అనుసరించాడు. కాని అంతలోనే దుర్వ్యసనాలకు లోనయి ప్రాచీన కాశ్మీర ప్రభువుల సత్సంప్రదాయాలన్నీ మంటగలిపి వేస్తున్నాడు! రాజులే తలుచుకుంటే ఇక దెబ్బలకు కొదవా! అత డిక ఎంతటి దారుణమయిన అఘాయిత్యానికయినా ఒడిగట్టగలడు! మరి సందేహంలేదు! ఇక ఇప్పుడేమిటి కర్తవ్యం? మహారాజు కిన్నరపురం నిర్మించిన తరవాత తా నక్కడికి వచ్చి చక్కని భవంతి కట్టుకుని స్థిరపడి కొంతకాలంనుంచి ఎంతో సుఖంగా కాలక్షేపం చేస్తున్నాడు. ఇంతలోనే ఎంతటి ఉపద్రవం వచ్చింది!

తాను చెప్పిన వివరాలన్నీ విన్న పిమ్మట పెనిమిటికి తనపై పూర్తిగా నమ్మిక కలిగిందని నిశ్చయించి చంద్రలేఖ ప్రసన్నవదనంతో వంట ఇంటివైపు వెళ్ళిపోయింది. ఆమె పాద మంజీరధ్వని అతని శ్రుతి కుహరాలలో మంద్ర మంద్రంగా మారుమోగింది.

చంద్రలేఖ మాటలమీద అతని కింకా గట్టి నమ్మకం కలగలేదు. కాని ఆమె ముఖంవైఖరిలో మాత్రం ఏవిధమయిన కల్మషమూ లేని అమాయికత కొట్టవచ్చినట్టు కనిపిస్తూంది! నిజంగా కేవలం తమ ముందు జాగ్రత్త కోసమే చంద్రలేఖ వారుణితో అలాగ మాట్లాడిందా? లేక తన్నే మభ్య పెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తూందా? అతడు మహనీయులు, వేదవేదాంగ పారంగతులు అయిన ఉత్తమ విప్రుల వంశంలో జన్మించాడు. ఆమె కాశ్మీరంలో అడవులమ్మట, కొండలమ్మట, గుట్టలమ్మట పడి వ్యవసాయము, వేట మొదలయిన వృత్తులతో జీవించే నాగవంశీయుల కన్యక. భట్టారకుని తలిదండ్రులు ఆ వివాహాని కే మాత్రమూ అంగీకరించలేదు. అయినా కాదు కూడదని భీష్మించుకుని కూర్చుని విశాఖుడా సుందరిని వివాహం చేసుకుని తీరతానని శఠించాడు. ఆ సమయంలో అతని తండ్రి తిరిగి చల్లని పలుకులతో తగిన హితవుపదేశించాడు:

"నాయనా! 'భార్యా రూపవతీ శత్రుః' అని పెద్దలంటారు. ఇల్లాలు రూపవతి అయితే కేవలం శత్రువే! దీనిలో అనుమానం ఏమీలేదు! అదీకాక ఆ నాగవంశీయుల ఆచార వ్యవహారాలేవీ మనకు బొత్తిగా సరిపడవు! నా మాట విను! మన బంధువులలో ఒద్దిక కలిగిన కన్యక లెంతో మంది ఉన్నారు. నా సహాధ్యాయి ఇందుశర్మ తన పెద్దకుమార్తెను నీకిచ్చి వివాహం చెయ్యాలని ఎంతో ఉబలాట పడుతున్నాడు. మాటి మాటికి నా కాళ్ళా వేళ్ళా పడుతున్నాడు! కాస్త నేనన్నమాట చెవిని పెట్టక ఆ చిన్నదానిని వివాహం చేసుకుని సుఖపడు! ఇది నేను నీ బాగుకోరి చెబుతున్న మాట సుమా! బాగా ఆలోచించుకో!"

అయినా విశాఖభట్టారకుడా సదుపదేశం బొత్తిగా చెవికెక్కనియ్యలేదు. ఆదేసమయంలో అతనికి మొట్టమొదటగా చంద్రలేఖా సంద

ర్శనం నాటి అపూర్వ సంఘటనలన్నీ క్రమక్రమంగా ఒకటొకటే స్మృతి వీథిలో సాక్షాత్కరించాయి.

3

అది శ్రీనగరానికి పది క్రోశాల దూరంలోగల కిన్నరపురంలో పద్మసరోవరం తీరం. గ్రీష్మ ప్రారంభ సమయంలో ఆ పుష్కరిణి చుట్టూ ఉన్న ఉద్యానవనం చిత్రచిత్ర ఫల, పుష్పవృక్షాలతో కలకలలాడుతూంది. విశాఖుడు ఆ పెనుకొలను ఒడ్డున ఒత్తుగా పెరిగిన పసిరిపచ్చికపై సమాసీనుడై ఆ సుందర సరస్తీరంలో ప్రతిఫలించిన పూలకొమ్మల ప్రతిబింబాలు గమనిస్తూ ఎంతో తన్మయుడయ్యాడు. అదేసమయంలో ఒక అంచల జంట స్వచ్ఛమయిన నీటిలో ఒయ్యారంగా తేలుతూ ఒడ్డువైపు వస్తూంది. నిశ్చలమయిన ఆ విశాల నిర్మల కాసారంలో ఆ జంట ఆకృతి తెల్లని చిన్నారి పూలపడవలా ప్రతిఫలించింది. మరికొంతసేపటికి ఆ రాయంచల జోడు తీరం చేరి మధుర మంద్రమయిన క్రేంకారా లారంభించింది. పిల్లగాలికి కొమ్మలనుండి రాలిన రంగురంగుల పువ్వు లా మిథునంపై వర్షించాయి.

అదేక్షణంలో ఆతనికి శ్రవణమనోహరమయిన అందెల చిరుమువ్వల సవ్వడి వినిపించింది. మరుక్షణంలో అనతిదూరంలో అచ్చర లెవరో సరస్సులో జలక్రీడ లాడుతున్నట్టు విభ్రాంతి కలిగిస్తున్న ఇద్దరు తరుణీమణుల రమణీయ ప్రతిబింబా లా కొలని నీటిలో తరళించాయి!

విశాఖభట్టారకుడు వెనుదిరిగి చూశాడు. ఆ ఇద్దరి సౌందర్యం గమనించిన అత డలాగే నోట మాటలేక నిర్ఘాంతపడ్డాడు! అయితే వారు కొంచెం శుష్కించినట్టు కనబడ్డారు. కాని అందువల్ల వారి లావణ్యమేమాత్రమూ క్షీణించినట్టు కనబడలేదు. వారిద్దరు ఆ సరోవర తీరంలో ఒత్తుగా అలముకున్న పూలతీగల ఆకులలములు నోటబెట్టుకుని ఆరగిస్తున్నారు! అది విశాఖభట్టారకునికి మరింత ఆశ్చర్యం కలిగించింది! 'ఇంతటి దివ్యసౌందర్యం కేవలం ఆగర్భ శ్రీమంతులయిన మహారాజుల కుటుంబాలలోనే కాని ఇక ఎక్కడా కానరాదు! మరి వీ రిలాగ ఆకులలములకోసం

అలమటిస్తున్నారేమిటి?' అని ఎంతో ఆశ్చర్యపడ్డాడు. విశాఖభట్టారకునికి వారిరువురిమీద దుస్సహమయిన జాలి కలిగింది. నెమ్మదిగా సమీపించి ఆర్ద్రత నిండిన ఆదర గౌరవాలతో అదేవిషయం ప్రశ్నించాడు.

దానిమీద దుర్భర సంకోచంతో వారిలో ఒక తరుణి శిరస్సు వంచివేసుకుని భట్టారకుని కీ విధంగా తమ కష్టగాథ వెల్లడించింది:

“ఆర్యా! అభిమానవంతుల కష్టసుఖా లెంతెంతటివయినా వారి శల్యాలలోనే జీర్ణించి చిట్టచివరికి అగ్నిజ్వాలలోనే హరించిపోతాయి! అంతేకాని ఎన్నడూ ఆవంతయినా బయటపడవు! అయినా మీవంటి దయార్ద్రహృదయులు ఆప్యాయతతో ప్రశ్నించినప్పుడు మౌనం తమకు అవమానమే కాగలదని భయపడుతున్నాము. నేను ఇరావతిని. నా చెల్లెలు ఈమె—చంద్రలేఖ. మే మిద్దరము నాగవంశీయులలో మహాత్తరులు సుశ్రవసుల కుమార్తెలము. మాకు ధనధాన్యాలకు, భాగ్యభోగాలకు ఆవంతయినా లోపం లేదన్నమాట నిజమే. అయితే మా నాయనగా రేదో గొప్ప విషమ పరిస్థితిలో చిక్కుకున్నందువల్ల పుష్కలంగా పంటలు పండి చేలలో కలకలలాడుతున్నా అనుభవించే యోగ్యత లేక మే మీ విధంగా వట్టి నిరుపేదలమై ఆకులలములే ఆహారంగా స్వీకరిస్తున్నాము. ఆ విషమపరిస్థితి ఎటువంటిదో, ఎందువల్ల సంప్రాప్తించిందో మా తండ్రిగారే మీకు తెలియజెయ్యగలరు. అంతేకాని మేమేమి విన్నవించగలము? అదీగాక మావంటి పిన్నవారు అన్యుల కీ విషయాలు పకాశించరాదు గదా!”

దానిమీద విశాఖభట్టారకునికి వారిద్దరిమీద మరింతగా జాలికలిగింది. తన మూపుమీది మూట విప్పి, ఆవు పెరుగుతో, పుట్టతేనెతో నానిన అటుకులు దోసిళ్ళతో తీసి తామరాకులపై వడ్డించి వారిద్దరికీ అందించాడు. మొట్టమొదట ఎంతగా బలవంతంచేసినా వా రా ఆహారం స్వీకరించడానికి అంగీకరించలేదు. కాని విశాఖభట్టారకుని ప్రార్థనవల్ల ఎట్టకేలకు అంగీకరించక తప్పలేదు!

వారిద్దరు తా నందించిన ఆహారం సుష్టుగా భుజించిన తరవాత విశాఖుడు తామరాకు దొన్నెలలో చల్లని తేట నీ రందించి సంపూర్ణంగా

సంతృప్తి కలిగించాడు. ఆపైన ఆ సుందరుల కోరిక తిరస్కరించలేక వారితో కలిసి ప్రయాణమై అరణ్య మధ్యంలో ఉన్న సుశ్రవసుని భవంతి సమీపించాడు.

మార్గమధ్యంలో ఇరావతి భట్టారకునికి తమ కుటుంబ పరిస్థితులింకా కొన్ని వివరించింది. కాని చంద్రలేఖ నోట ఒక్క మాటయినా వెలువడ లేదు. విశాఖుడు ఆమెను గురించి ప్రశ్నించినప్పుడు ప్రగాఢమయిన లజ్జా భారంతో కుంచించుకుపోయి క్రీగంటి చూపులతో ఒయ్యారంగా అటు ఇటు ఒదిగింది.

సుశ్రవసుడు అతిథిని అనేకవిధాల గౌరవించాడు. కొంతసేపు ఇష్టాగోష్ఠి జరిగినపిమ్మట అపూర్వమయిన ఆ లేమి కేమి కారణమని భట్టారకుడు కొంచెం సంకోచిస్తూ ప్రశ్నించాడు.

సుశ్రవసు డెంతో చిన్నబుచ్చుకున్నాడు. తన భవంతి చుట్టూ చక్కగా పండి ఓరగా ఒరిగిన పంటచేలవైపు చూసి ఉసూరుమని నిట్టూర్చి బాగా సంకోచిస్తూ తన దైన్యగాథ సంగ్రహంగా, ముక్తసరిగా విన్నవించాడు:

"అదిగో, దూరంగా కనిపిస్తున్న తోపులో ఆ కుటీరం చూశారా! అది మహా నిష్ఠాపరుడయిన ఒక మౌని పర్ణశాల. ఆయన రెండు నెలల క్రితమే ఇక్కడికివచ్చి చిన్న కుటీరం నిర్మించుకుని తీవ్ర తప స్సారంభించాడు. వట్టి కందమూల ఫలాలేగాని అతడెప్పుడూ అన్నం ముట్టడం లేదు. ఆయన ఏదో కఠోర దీక్ష అవలంబించడంవల్లనే ఆ విధంగా ఆహారం స్వీకరించడం లేదని నిశ్చయించుకున్నాము. మా పంటపొలాల మధ్య తోటలో మౌనీశ్వరు లెవరయినా నియమనిష్ఠ అవలంబిస్తే మొట్టమొదట మా కొత్తపంట అన్నం వా రారగిస్తేతప్ప మేము ధాన్యంపంట కోత లారంభించరాదు. ఇది అనూచానంగా వస్తున్న నాగవంశీయుల కుటుంబ సదాచారము. పంట కోతకువచ్చి దరిదరిగా అప్పుడే ఒక పక్షం గడిచి పోయింది. పోనీ, మా పరిస్థితి వారికి ఎరుకపరిచి కొత్తపంట అన్నం రవంత ఆరగించవలసిందని ప్రార్థిద్దామనుకుంటే ఆయన మౌని. ఉలకరు,

పలకరు! అంతేకాదు. మా వైపు కన్నెత్తి అయినా చూడరు. నేను నాలుగయిదు సారులు వారి పర్ణశాలలో ప్రవేశించి మా దురవస్థ విన్నవించాలని ప్రయత్నించాను. కాని రవంతయినా ప్రయోజనం లేక పోయింది! ఆయన మా పొలాలమధ్య పర్ణశాల నిర్మించుకుని తప స్సుపక్ర మించడంవల్లనే ఈ ఏడాది ఇంత గొప్పపంట పండిందని ఎంతయినా మురిసిపోయాము. కాని ఏమి ప్రయోజనం!"

విశాఖుడా వృత్తాంతమంతా అత్యంత శ్రద్ధాభక్తులతో ఆలకించాడు. తటాలున అతని కేదో మార్గం స్ఫురించింది. వికసిస్తున్న మందస్మితంతో సుశ్రవసునివైపు చూసి ధైర్యం చెప్పాడు.

"దీనికి మీరేమీ ఆందోళన పడకండి! పంట పాడయిపోక మునుపే నే నాయనచేత కొత్తధాన్యం అన్నం ఆరగింపజేస్తాను. సరిగదా!"

"ఎలాగ ఆరగించేటట్టు చెయ్యగలరు?"

ఆందోళనతో బడలిన సుశ్రవసుని ముఖంపై తటాలున ఆశారేఖ తరళించింది.

"నేనాయనకు రాత్రింబగళ్ళు దేపనిగా శుశ్రూష చేసి ఏదోవిధంగా మీ కార్యం సాధిస్తాను. మీరింక ఆందోళన పడకండి!"

సుశ్రవసు డెంతో సంతోషించాడు. ఆనాటి సాయంకాలమే విశాఖభట్టారకు డా మౌని పర్ణశాల చేరుకున్నాడు. అపూర్వమైన భక్తిశ్రద్ధలతో పరిచర్య లారంభించాడు. కాని ఆయన ఆ తటస్థ దృష్టిలో మార్పేమీ కనబడలేదు. అయినా విశాఖభట్టారకుడు మరింత పట్టుదలతో పరిచర్య కొనసాగించాడు. ఒకనాడు స్వయంగా తా నే కొంత పంట కోసి, నూర్చిన ధాన్యం దంచి, ఆ బియ్యంతో అన్నం తయారుచేసి మిక్కిలి రుచిగా వండిన కూరలతోబాటు విస్తరిలో వడ్డించి ఆ మౌని ముందుంచాడు. అయితే ఆయన దాని వైపైనా కన్నెత్తి చూడలేదు! అయినా విశాఖుని శ్రద్ధ రవంతయినా సడలలేదు.

అలాగ నాలుగయిదు రోజులు గడిచాయి. ఆ మరునాడు విశాఖుడు అదేప్రకారంగా మౌని ఎదుట అన్నం వడ్డించాడు. ఆయనముఖంపై

అపూర్వమయిన మందహాసం మొలకెత్తింది. ఎంతో ఆప్యాయతతో ఆ అన్నం ఆరగించి తన మౌనవ్రతం విడిచి, ప్రేమాదరాలతో భట్టారకుని కటాక్షించి "అభీష్టావాప్తిరస్తు!" అని ఆశీర్వదించాడు.

అప్పటినుంచి సుశ్రవసుని ఘోరాపద పూర్తిగా తొలగిపోయింది. కాయగూరలతో, కందమూలాలతో కడుపులు నింపుకుంటున్న అతని కుటుంబంలోని వారందరూ పంచభక్ష్యాన్నాలారగించి అతిథిని "అన్నదాతః సుఖీ భవ!" అని ఆశీర్వదించారు.

సుశ్రవసుని ముఖం పరిపూర్ణ కృతజ్ఞతతో తొణికిసలాడింది.

"భట్టారకా! మీ ఋణం నేనెన్ని జన్మలెత్తినా తీర్చుకోలేను. అయినా యథాశక్తిగా మీ కేదయినా అమూల్యమయినది బహూకరించాలని నిర్ణయించుకున్నాను. కరుణించి అటువంటి కోరికతో నన్ననుగ్రహించండి!"

ఆ సంభాషణ అంతా తలుపు వెనక నిలుచున్న చంద్రలేఖ కెంతో ఆసక్తి కలిగించింది.

ఆమె ఓరకంట విశాఖభట్టారకునివైపు చూసి తన చీరచెరుగు నెమ్మదిగా నలుముతూ ముడివేస్తూ తలవంచుకుని నిలుచున్నది. చంద్రలేఖ అతనిపై ఇనుమిక్కిలిగా మరులుకొన్నదని సుశ్రవసు డంతకు మునుపే గ్రహించుకున్నాడు. కాని విశాఖభట్టారకుని వంటి ఉత్తమకులీను డామెను స్వీకరిస్తాడో, స్వీకరించడో అని కొంచెం సందేహం కలిగింది. అయినా నెమ్మదిగా నీళ్ళు నమిలాడు. "పెద్దపిల్ల ఇరావతి కింతకుమునుపే ఒక మంచి సంబంధం స్థిరపడింది. చంద్రలేఖ వట్టి అమాయికురాలు. దీని వివాహం విషయపై నేనెంతోకాలం నుంచి మథన పడుతున్నాను. నాకింతకంటె వేరెవ్వరూ లేరు. ఆ చిన్నారిని మీరు పత్నిగా స్వీకరిస్తే నా కీలోకంలో మరి కోరుకోవలసినదేమీ లేదు."

కాశ్మీరంలో అలనాడు ఆయా వర్ణాల మధ్య వివాహాచారాలు అంతగా బిర్రబిగుసుకుపోలేదు. కాని కులీన బ్రాహ్మణులు నాగజాతి కన్యకలను వివాహ మాడడం చాలా అరుదు. అయినా విశాఖు డామె

ఎడల ఏర్పడిన అనురాగం బలిమివల్ల వెంటనే అంగీకరించాడు. అతని తలిదండ్రులు దాని కంగీకరించకపోయినా, ఏది ఏమయినా సరే అని మరి కొన్నాళ్ళలోనే చంద్రలేఖను వివాహం చేసుకున్నాడు. సుశ్రవసుడు పరమానందభరితుడయి తన కుమార్తెకు అరణంకింద ధనధాన్యాలు కోకొల్లలుగా బహూకరించాడు.

తనవంటి నిరుపేదకు తలవనితలంపుగా లభించిన ఆ సంపత్తితో విశాఖభట్టారకుడు ఒక సంవత్సరం క్రితమే కిన్నరపురంలో చక్కని పూలతోట మధ్య ఒక సుందరభవనం నిర్మించుకుని ఏ లోపము, చీకు, చింత లేకుండా హాయిగా కాలక్షేపం చేస్తున్నాడు. అంతలోనే నడినెత్తిమీద పెద్ద పిడుగు పడినట్టు ఈ ఘోరాపద సంభవించింది!

ఇక ఇప్పుడేమిటి దారి? చంద్రలేఖ నిజంగా వారుణిని మోసగించడానికే అలాగ అంటీ అంటనట్టు మాట్లాడిందా? లేక తన కళ్ళు కప్పివెయ్యాలని అలాగ కాళ్లా వేళ్లా పడి బ్రతిమాలుకున్నదా? స్త్రీల హృదయాల లోతులు గ్రహించడంలో గొప్ప గొప్ప లోకజ్ఞులే పొరబడుతూంటారు! ఒకవేళ చంద్రలేఖకే మహారాజు మీదికి మనసు తిరిగితే ఇక చెయ్యగలిగిన దేమీ లేదు!

అలాగాక ఆమె తనతో సంప్రతించడానికని వారుణిని తియ్యతియ్యని మాటలతో జోకొట్టి ఉంటే—ఈ రాయబారం ఇలాగ ఎంత కాలం కొనసాగుతుంది? మహారాజు ఎన్నాళ్ళని ఓరిమి వహిస్తారు? నాలుగయిదు దివసాలు గడిచిన తరవాత మరి వేచిఉండలేక, అకస్మాత్తుగా ఆశ్వికులను కొందరిని పంపించి, తన భవంతిపై దాడి జరిపించి, బలాత్కారంగా చంద్రలేఖ నపహరించుకుపోయి అంతఃపురానికి చేర్పిస్తే తానేమి చెయ్యగలడు? అయ్యో! హతవిధీ! తనవంటి సామాన్య సంసారిమీద ఎంతటి దారుణ విపత్తు విరుచుకుపడబోతున్నది! చంద్రలేఖ అంగీకరించినా, అంగీకరించకపోయినా కిన్నరభూపతి ఆమె నంతఃపురానికి చేర్చి తీరతాడు. ఈ దురదృష్టవేళలో అభయం ఇచ్చి, ఆదుకుని కాపాడేవా రెవ్వరున్నారు? వెంటనే అరణ్య మధ్యంలో ఉన్న మామగారికీ వార్త తెలియజేస్తే? అంతటి ఆటవికుల బలగం ఉన్న ఆయన ఆపత్సమయంలో

అడ్డుకుని కాపాడలేకపోతారా? కాని మహారాజు బలిమిముందు మామగారి శక్తిసామర్థ్యాలెంతటివి? ఆయనగారుమాత్రం కోరి బలవద్విరోధం కొని తెచ్చుకుంటారా? ఒకవేళ సాహసిస్తేమాత్రం మహీపతి కెదురొడ్డి నిలబడ గలరా? ఇంతకూ చంద్రలేఖ లోలోపలి అభిప్రాయమేమో! మహారాజంతటి సౌందర్యశాలి - ఐశ్వర్యవంతుడు - కాశ్మీరదేశ ప్రభువు తానై వలచి వరించబోతున్నప్పుడు ఎంతటి శీలవతి అయినా మనస్సు నిలవరించుకో గలదా? అయితే చంద్రలేఖ అంతటి దారుణానికి ఒడిగట్టగలదా?

ఆవిధమయిన పిచ్చుకల గూటి అల్లికవంటి గజిబిజి ఆలోచనలతో భట్టారకుడు వట్టి మతిలేని మనిషిలా మారిపోయాడు! ఆ ఘోర పరిస్థితి తలుచుకుని చంద్రలేఖ కూడా చాలా భయపడినట్టు కనబడింది. వెను వెంటనే తన తండ్రికీ వృత్తాంతం తెలియజేయించవలసిందని భర్తకొక చక్కని సలహా ఇచ్చింది. దానితో భట్టారకుని ఆందోళన కొంత ఉపశ మించింది. కాని ఏ క్షణంలో తనమీద ఎటువంటి క్రూరాపద విరుచుకు పడగలదో అని అతడనుక్షణమూ వణికిపోయాడు.

4

మరునాడు వారుణి యథాప్రకారంగా భట్టారకుని భవంతికి వచ్చింది. చంద్రలేఖ మరి గత్యంతరం కానలేక ఆమెతో కాశ్మీరాధిపతి కోరిక కనుగుణంగానే ప్రసంగించింది. కాని భర్తకీ విషయం కొంచెమయినా తెలియకుండా వ్యవహరిస్తే తప్ప, తన కాబోరు దక్కదని నీళ్లు నమిలింది. ఆయన ఎప్పుడయినా ఇంటలేని సమయం కనిపెట్టి రాజభవంతికి రాగలనని, అంతవరకు కిన్నరభూపతి ఓరిమి వహించక తప్పదని బ్రతిమాలుకున్నది. దానితో వారుణికి పచ్చి వెలక్కాయ గొంతులో పడ్డట్టయింది. అటు మహారాజు చంద్రలేఖ రాక ఎప్పుడెప్పుడని మాటిమాటికి నిలవరిస్తున్నారు! ఇటు ఈమె భర్త ఎప్పుడయినా ఏదో వ్యవహారంమీద గ్రామాంతరం వెళ్ళినప్పుడు తప్ప, మహారాజభవంతిలో అడుగు పెట్టజాలనని నిష్కర్షగా చెప్పివేసింది.

వారుణికేమీ పాలుపోలేదు. చంద్రలేఖ అన్న మాటలన్నీ యథాతథంగా కిన్నరమహీపతి చెవిని వేసింది. దానినిబట్టి ఆ సుందరి కా వ్యవహారం అంతగా రుచించలేదని మహారాజు ఇట్టే పసికట్టివేశాడు. కనుక నే భర్త గ్రామాంతరం పోవాలని ఒక సాకుచెప్పి చంద్రలేఖ తప్పించుకుంటున్నదని కూడా అనుమానించాడు. అదే మాట వారుణితో అన్నాడు. ఆమె కిక తన ఏలిక అభిప్రాయంతో ఏకీభవించక తప్పలేదు.

అలాగలాగ మరికొన్నాళ్ళు గడిచిన పిమ్మట ఒకనాటి ఉదయం కాశ్మీర మంత్రి శూరకేసరి తలవని తలంపుగా అకస్మాత్తుగా విశాఖ భట్టారకుని భవంతికి విజయం చేశాడు. సూదులలాగ సునిశితాలయిన పిల్లి కళ్ళవంటి కన్నులతో, గాలికే అల్లలాడిపోగలదనిపించే సన్నని రివటవంటి శరీరంతో, నిలువునా యోధ వేషంతో విజయం చేస్తున్న ఆ మంత్రి వైఖరి గమనించగానే భట్టారకుని కేదో పెను ప్రళయమే విరుచుకుపడ నున్నదని స్ఫురించింది. అయినా ఆ భావమేమీ పైకి వ్యక్తం కానియ్యక అతడెంతో మర్యాదతో మంత్రిని తన భవంతి కాహ్వానించి మహారాజ మర్యాదతో గౌరవించాడు. కొంతసేపు ఇష్టాగోష్ఠి కొనసాగిన పిమ్మట శూరకేసరి నెమ్మది నెమ్మదిగా కిన్నర మహీపతి లోలోపలి కోరిక బయటపెట్టాడు. దానితో భట్టారకుని దురాగ్రహం భగ్గుమని మండిపడింది. అయినా అతి కష్టంమీద ఆ క్రోధం నిగ్రహించుకుని సూటిగా ప్రశ్నించాడు.

"ఆర్యావర్తధర్మం కాశ్మీరంలో అంతటా నాలుగు పాదాలమీద నడిపించే మీరే ఇటువంటి దురన్యాయ్య ప్రసంగం ప్రారంభించవచ్చునా? మహారాజంతటివారి కిదేమి దురాలోచన?"

ఆ ప్రశ్నమీద శూరకేసరి కలకల నవ్వాడు.

"విశాఖా! సిరిరా మోకాలొడ్డుతున్నావు! మహారాజంతటివారికి నీమీద పరమానుగ్రహం కలిగింది! దేశంలో రత్నాల కన్నింటికి అధీశ్వరులు వారే కదా! నీ దగ్గర ఉన్నది స్త్రీరత్నం! తమ మణి వారు స్వాయత్తం చేసుకోదలుచుకుంటే దీనిలో విడ్డూర మేమిటి? అన్యాయ మేమిటి?"

భట్టారకుడు దాని కేవిధంగానూ ప్రతి సమాధానం చెప్పలేదు. ఎంతగా నిగ్రహించుకున్నా లోలోపల చెలరేగుతున్న క్రోధాగ్ని జ్వాల వల్ల అతని ముఖం రవంత జేవురించింది!

అంతలోనే శూరకేసరి తిరిగి అందుకున్నాడు:

"వారి కోరిక అంగీకరించావంటే సాంప్రదాయికులయిన ఉత్తమ బ్రాహ్మణుల కుటుంబంలోనుంచి నీ వింకొక చక్కని కన్యకను వెను వెంటనే వివాహం చేసుకోవచ్చును! ఇంతేకాదు. వారి కటాక్షం ప్రసరిస్తే నీ భవంతి కంతటికి బంగారు పూత పూయించుకోవచ్చును. తెలిసిందా?"

అయినా విశాఖు డేమాత్రమూ చలించలేదు. శూరకేసరి తన పాచిక పారలేదని గ్రహించుకున్నాడు. ఇక సామదానాలవల్ల ప్రయోజనం లేదని పసికట్టివేశాడు. రోషావేశంతో చివాలున లేచి నిలుచున్నాడు.

"విశాఖా! నీ పత్ని మహారాజు అభ్యర్థన విని ఎంతో ఉత్సాహ పడిందట! ఇందుచేత నీ విక అంగీకరించినా, అంగీకరించకపోయినా ఒక్కటే! రేపు తెల్లవారేలోగా నీ వంగీకరిస్తే గొప్ప అదృష్టవంతుడవన్న మాట! లేకపోతే మహారాజు బలాత్కారంగా నయినా చంద్రలేఖను తమ అంతఃపురానికి చేర్పించి తీరగలరు! జాగ్రత్తగా ఆలోచించుకో! నేను నీ బాగు కోరి హితవు ఉపదేశిస్తున్నాను. నా మాట కాదనకు!"

అయినా విశాఖు డెక్కడా చెక్కు చెదరలేదు. తనవంటి మహనీయుని మాట అతడు పట్టి గడ్డిపరకకింద జమకట్టి కొట్టి పారవేస్తున్నాడని శూరకేసరి గ్రహించుకున్నాడు. ఆ అవమానం భరించలేక ఆవేశంతో గజగజ వణికిపోతూ మరుక్షణంలోనే అక్కడినుంచి దురుసుగా వెళ్ళిపోయాడు!

5

మరునాడు తెల్లవారుజామునే విశాఖ భట్టారకుని భవంతి పరిసరం అంతా కాశ్మీర రాజసైన్యంలో ప్రముఖాశ్వికుల ఉత్తమాశ్వాల పాదఘట్టనాలతో భోరుమని ప్రతిధ్వనించింది. ఆ గుర్రాల కాలి నాడాల తాకిడులవల్ల బయలువెడలిన విస్ఫులింగాలు వ్వెత్తుగా లేచి మిణుగురులులా నలువైపులా వ్యాపించాయి! ఆశ్వికుల వెంట వచ్చిన శూరకేసరి భట్టారకుని భవంతి ప్రధానద్వారంపై బీగం చూచీ చూడగానే 'అతడు భార్య చంద్రలేఖతోబాటు ఎక్కడి కయినా పారిపోయి ఉంటా'డని గ్రహించుకున్నాడు. దానితో అతనికి ముచ్చెమటలు పోశాయి! తక్షణమే తనవెంట ఉన్న ఆశ్వికులను కొంత మందిని నలువైపులా పరుగులు పెట్టించాడు. కాని ఎక్కడా భట్టారక దంపతుల జాడ కానరాలేదు! బహుశః అత డరణ్యం మధ్యలో మామ ఇంట తలదాచుకుని ఉండవచ్చునని అనుమానించాడు. దానితో తన ప్రయత్నం అంతా పూర్తిగా వ్యర్థమయిపోయిందని తోచింది. అందుచేత భగ్గుమని మండిపడిన మహారాజువల్ల తన మంత్రిపదవికే మోసం కలగ వచ్చునని ఆందోళనపడ్డాడు. వెనువెంటనే బీగం బద్దలుకొట్టి విశాఖుని సంపత్తి అంతా స్వాధీనం చేసుకోవలసిందని సైనికుల కాజ్ఞాపించాడు. అది జరిగిన వెంటనే ఆ భవంతికి నిప్పంటించి నేలమట్టం చెయ్యవలసిందని గొంతెత్తి హుంకరించాడు!

బళ్ళున తెల్లవారేసరికి విశాఖుని సుందర భవనం యావత్తూ కేవలం భస్మరాశిగా మారిపోయింది! అంతకు పూర్వమే ఆశ్వికులతో మంత్రి మహారాజ సన్నిధికి మరలిపోయాడు. అయినా కిన్నరభూపతి హృదయంలో విశాఖుని ఎడల ప్రతీకారవాంఛ అణువంతయినా అడగారిపోలేదు. కిన్నర పురంలో ఇరుగుపొరుగున ఉన్న వా రావిధంగా అకస్మాత్తుగా ఆశ్విక లక్కడికి రావడానికి, తెల్లవారకమునుపే విశాఖుని భవంతి నామమాత్రా వశిష్టమై పోవడానికి గల అసలు కారణమేమో తెలియక అనేకవిధాల మథనపడ్డారు.

కాని అరణ్యమధ్యంలో నివసిస్తున్న సుశ్రవసునికి దాని యథార్థ కారణం అంతా ఆమూలాగ్రంగా అవగత మయింది. కుమార్తెతోబాటు అల్లుడు క్షేమంగా తన ఇంటికి రాబోతున్నందుకు అత డెంతయినా ఆనందించాడు. వా రర్ధరాత్రివేళ అమూల్యములయిన కొన్ని రత్నాలతో, నగలతో అతిరహస్యంగా పారిపోయిరావడానికి మునుపే అత డెన్నో విధాల సాయపడ్డాడు. కాని అంత మనోహర సౌధం ఆవిధంగా నేల మట్టం అయిపోయినందుకు అత డాజ్యం గుమ్మరించిన అగ్ని హోత్ర జ్వాలలా ప్రజ్వలించాడు.

నిజానికి అరణ్యమధ్యంలో నివసించే నాగజాతి ప్రముఖులు కాశ్మీర రాజన్యుల కేదో కొంత కప్పం చెల్లించి సర్వస్వతంత్రంగా సంచరించే సామంతులే! అందుచేత అతనికి కిన్నరమహీపతి ఎడల కొంత భయము, భక్తి, గౌరవము లేకపోలేదు! కాని ఆ మహారాజు అంతటి దురన్యాయానికి సిద్ధపడినప్పుడు అత డిక ఓరిమి వహించలేకపోయాడు.

తన కత్యంత విశ్వసనీయులయిన నాగప్రముఖులను కొందరిని పిలిచి, కిన్నరమహారాజు భవనం యావత్తూ భస్మీపటలం చెయ్యనిదే మరి తన ముఖం చూడవద్దని, తన కంతకన్న కోరుకోవలిసినదేదీ లేదని తీవ్ర స్వరంతో ఎలుగెత్తి గర్జించాడు.

విశాఖుని భవనం దగ్ధమయిన మూడవనాటి రాత్రే నాగయోధులు కొందరు అతిరహస్యంగా కిన్నరపురం ప్రవేశించి మహారాజ సౌధానికే కాక రాచనగరు కంతటికీ నిప్పంటించారు. వారెవ్వరూ కిన్నరపుర వాస్తవ్యుల కెవ్వరికీ కొంచెమయినా అపకారం తలపెట్టలేదు. కాని ఆవేళ రాత్రి విపరీతంగా ఓరుగాలి చెలరేగడంవల్ల మంట లన్నివైపులా వ్యాపించాయి. మొత్తంమీద కిన్నరపురం అంతా భీకరచ్ఛటచ్ఛటా ధ్వనులతో కేవలం దగ్ధభూమిగా మారిపోయింది! కిన్నరమహీపతితోబాటు రాజకుటుంబంలోనివా రనేకు లా ఘోరాగ్ని జ్వాలల కాహుతి అయి మరణిం

కారు. ఆ భయంకరార్ధరాత్రి వేళ ఆకాశం అంటుతున్న ఆ పావక జ్వాలలన్నీ ప్రతిఫలించిన వితస్తానది సుదీర్ఘమయిన గొప్ప బంగారు కరవాలంలా మెరిసింది! అన్నివైపులనుండి వెలువడి ఆ నగరవాస్తవ్యుల ఘోర హాహాకారాలతో భూనభోంతరాళం యావత్తూ భోరుమని మారుమోగి దద్దరిల్లింది.

6

ఆ విధంగా ఆ మహానగరంతోబాటు రాజకుటుంబం అంతా ఘోర దహనకీలల కాహుతి అయినా కిన్నర భూజాని కుమారుడు సిద్ధమహీపతి దాది తన ప్రాణాపాయమయినా లక్ష్యపెట్టక సంరక్షించినందువల్ల సురక్షితుడై బ్రతికి బయటపడ్డాడు. క్రమక్రమంగా అతడు పెరిగి పెద్దవాడయి పట్టాభిషిక్తుడయి కాశ్మీర రాజ్య పరిపాలనం ప్రారంభించాడు. ఒకనాడు వినోదార్థమై వట్టి మొండిగోడలతో పాడుపడి ఉన్న కిన్నరపురికి వాహ్యాళికి పోయి, ఆ విధంగా ఆ మహానగరం ఘోరాగ్నిజ్వాలల కాహుతి అయి పాడుపడిపోవడాని కేమి కారణమని తన కభిమానపాత్రుడయిన ఒక మంత్రిని ప్రశ్నించాడు.

అతడు చంద్రలేఖ గాథ అంతా, యథాతథంగా, అచ్చంగా కళ్ళకు కట్టినట్టు అభివర్ణించాడు. ప్రత్యేకించి ఆ ఘోర పావకకీలలలో పడి స్త్రీలు, బాలురు, వృద్ధులతోబాటు వేలకొలది పౌరులు భయంకర హాహాకారాలతో పరమపదించిన బీభత్సం విస్తరించి వర్ణించి ఉసూరుమని నిట్టూర్చాడు.

"విపరీతమైన ప్రేమావేశంవల్లనే మీ జనకులు కిన్నర మహారాజావిధంగా దారుణ దహనకీలల కాహుతి అయి స్వర్గస్థులయినారు!" అని ముగించి దానికి తన తీవ్ర మనోవ్యథ వెల్లడించాడు.

సిద్ధమహీపతి కా గాథలోగల పరమరహస్యం నాటివరకు తెలి

యనే తెలియదు. రాజబంధువులు కొంద రతనికి ఆ అగ్నిప్రళయం ప్రమాదవశాత్తూ సంఘటిల్లినదని మాత్రమే పేర్కొన్నారు. అయితే, మంత్రి, తన జనకులు "విపరీత ప్రేమావేశంవల్ల అంతటి ఘోరాపదలో చిక్కుకున్నా"రని చెప్పినప్పు డతనికి పట్టరాని ఆశ్చర్యము, తండ్రి దుశ్చర్యయెడల ప్రగాఢ పశ్చాత్తాపము, దుస్సహమయిన విషాదము కలిగాయి.

"అయ్యో! 'విపరీతమైన వ్యామోహమే ప్రేమావేశ' మని లోకంలో అందరూ భ్రమిస్తున్నారు! ఆహా, ఎంతటి విచిత్రం!" అని మిక్కిలి ఆశ్చర్య పడ్డాడు.

అతనికి వింశతి వర్షాలు నిండగానే పట్టాభిషేకం జరిపించాలన్న తహతహతో రాజ బంధువులు ఒక సామంత ప్రభువు కుమార్తె ప్రభావతి నిచ్చి పరిణయ మహోత్సవం జరిపించారు. కాని వివాహమయిన నాలుగయిదు మాసాలలోనే విషజ్వరం సోకి అకస్మాత్తుగా ఆ రాణి మరణించింది. ప్రాయం వచ్చినప్పటి నుంచి ఆమెనే చేపట్టాలని సిద్ధు డెంతయినా ఉవ్విళ్ళూరాడు. వివాహమయిన పిమ్మట ఆ అందాల పెన్నిధి ఎప్పు డేవిధంగా తన్ను వీడిపోగలదో అని ఎన్నెన్నో విధాల అనుక్షణము ఆరాట పడ్డాడు! చిట్టచివరికి దుర్విధి విధానంవల్ల అనుకున్నదంతా జరిగిపోయింది! అప్పటినించి అతనిని నిరంతరమయిన గభీరశోకం పీడని క్రీనీడలా వెన్నాడింది. ఆ శోకంలోనే అతనికి ప్రేమస్వరూపం సమగ్రంగా పండువెన్నెలలా భాసించింది. అత డా నాటి నుంచి తన ప్రజా పరిపాలన ఆవంతయినా అలక్ష్యం చెయ్యలేదు. మరింత అప్రమత్తతతో ప్రజల నందరిని నిత్య జాగరూకతతో పరిపాలించాడు.

ఇరవై సంవత్సరాల ప్రాయంలో అనూచాన మయిన కాశ్మీర రాజ వంశం విచ్ఛిన్నమయి పోగల దేమో అన్న భీతితో రాజ

బంధువు లతనిని తిరిగి పరిణయమాడవలసిందని ప్రతిదినము చెవిలో ఇల్లు కట్టుకుని పోరి శతవిధాల నిర్బంధించారు. కాని దాని కాత డంగీకరించలేదు. అలాగ కొన్ని నెలలు గడిచినా సిద్ధభూపతి వారి నా ప్రసంగం మరి తనవద్ద తీసుకురానియ్యలేదు. తన జనని నిర్బంధంవల్ల మరికొంత కాలాని కతనికి వేరొక కాశ్మీర సామంత కన్యను పరిణయ మాడక తప్పలేదు!

అయినా నిత్యము ప్రభావతీశోకం అంతూ, దరీ లేని పెనుకడలిలా అతనిని వెన్నాడింది. ఆ దుర్భర గభీర శోకంలోనే అతనికి ప్రేమ స్వరూపం సమగ్రంగా విశాల నిర్మల వినీలాకాశంలా సాక్షాత్కరించింది. కనుకనే మంత్రి ఆనాడు తన తండ్రి విపరీత ప్రేమావేశంవల్ల ఘోరాగ్ని కీలల కాహుతి అయ్యారని వివరించినప్పు డతని పెదవులపై గభీర విషాదంతో మేళవించిన చిరునవ్వు తరళించింది. 'విజ్ఞులయిన విద్వాంసులే ప్రేమపదం తేలికగా పట్టి వ్యతిరేకార్థంలో వ్యవహరిస్తారు! కాని వారందరు ఎంతటి అజ్ఞులు!" అని నవ్వుకున్నాడు.

ఆవిధంగా లోతయిన అవగాహనవల్లనే, నిరంతర శోకంవల్ల ఏర్పడిన గభీర కరుణవల్లనే అతనికి తన ప్రజలందరిఎడల నిష్పక్షపాతమయిన ఆర్ద్రత కలిగింది. అప్పటినించి వారినందరిని మరింత వివేకంతో, మెళుకువతో పరిపాలించాడు.

తన జనకుని విపరీత వ్యామోహజ్వాలవల్ల సంపత్తి సమస్తము పోగొట్టుకొని అడవులపాలయిన చంద్రలేఖా విశాఖుల నిరువురిని తిరిగి సకుటుంబంగా కాశ్మీర రాజధాని శ్రీనగరి కాహ్వానించి, పూర్వం కన్న మనోహరమయిన మందిర మొకటి నిర్మింపజేయించి వారి కది బహూకరించాడు. అంతేకాదు. సదా వారి నిరువురిని తన కన్న తల్లిదండ్రు లన్నట్టు గౌరవించాడు. నాగమహత్తరుడు సుశ్రవసు డాతని సౌశీల్యాని కెంతో సంతోషించి మిగిలిన నాగనాయకులతోబాటు సర్వదా కాశ్మీర ప్రభువు

కనుసన్నలలో మసులుకున్నాడు. ఆనాడు సిద్ధమహీపతి అపూర్వ ధర్మ పరిపాలనం కాశ్మీర ప్రజ జేజే లందుకున్నది.

నవనవ యౌవనంతో మిసమిసలాడుతున్న ఆ కాశ్మీరాధిపతికి అప్పుడప్పుడు మహనీయ రాజభోగాలపై తీవ్ర లాలస ప్రాదుర్భవించకపోలేదు. కాని అదే సమయంలో అతనికి అగ్నిజ్వాలలలో ఆహుతి అయిపోతున్న కిన్నరపుర ప్రజల హాహాకారం శ్రుతికుహరాలలో భోరుమని మారుమోగింది. ఆ పావక ప్రళయాని కేకైకకారణమయిన జనకుని విపరీత వ్యామోహజ్వాల దారుణ పరిణామం కళ్ళకు కట్టినట్టు విస్పష్టంగా గోచరించింది! మరుక్షణంలో ఆతని తీవ్ర భోగలాలసా సంకల్పం మటుమాయమయింది. ఆహా! మానవులు వేర్వేరు భీకర జీవిత వ్యామోహాలలోపడి అనాలోచితంగా, అన్యాయంగా ఎంతెంతటి దుష్కార్యా లాచరిస్తారు!' 'అయ్యో! అచ్చమయిన ప్రేముడి ఈ లోకంలో ఎక్కడ ఉన్నది!' అని పట్టరాని ఆశ్చర్యంతో నిశ్చేష్టుడయిపోయేవాడు. సదా సన్మార్గమే అనుసరించేవాడు.

కనక నే, నేటికీ, ఆతని చల్లని ఏలుబడి కాశ్మీర దేశం పవిత్ర చరిత్రలో, చారణుల గీతికలలో, ప్రజానీకం నోళ్ళలో వ్యాపించిన గాథలలో పరమరమణీయమై నిలిచింది!

సమాప్తం